

Vysoká škola: ...**Karlova universita v Praze**

Fakulta: ...**Filosofická**.....

Katedra:**Psychologie**.....

Akad. rok:**2011/2012**.....

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

jméno**Mgr. Monika Vaňková**.....

obor**Psychologie - jednooborová**.....

Název disertační práce:

Osobní identita adolescentů – uživatelů drog po nástupu do terapie.....

Školitelka:

Prof. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Rozsah práce:

195 stran s literaturou a přílohami

Hodnocení:

Autorka vypracovala svoji práci na poměrně náročné klinické skupině klientů. Z práce je zřejmý její veliký zájem o tuto oblast a houževnatost, s jakou se jí věnovala. Současně je z textu zřejmá její klinická erudice a pokud jde o klinickou rovinu a práci na kazuistické úrovni, je vidět, že ví o čem hovoří. V této rovině je odrazem jejího profesního vývoje a bezesporu též nasazení, s jakým k ní přistoupila. Bohužel ve výzkumné a teoretické rovině je práce slabší a prakticky od začátku do konce je tento rozpor patrný a projevuje se jak v detailech, tak celku. V tomto smyslu je pro mě spíše otázkou, proč práce nebyla spíše předložena jako rigorózní (čemuž má blíže), ale jaké disertační, což splňuje jen velmi problematcky. Současně autorka nenaznačuje svůj zájem o výzkumnou práci ani směrem k vlastní publikační činnosti. Pokusím se v tomto směru držet posudek v požadované rovině, nicméně uvedený rozpor byl pro mě dosti určující.

Teoretická část

Na jednu stranu je zpracovaná poctivě a ukotveně. Na stranu druhou dosahuje jen velmi problematcky úrovně disertační práce. Stojí a padá s domácími monografiemi v hlavní linii. Zahraniční zdroje jsou spíše užity doplňkově. Bohužel rešerše není úplně nejkvalitnější a výsledek neodráží současný stav vědy v této oblasti. Chybí mnoho

recentních prací a autorka vzala jen málo v potaz kvalitní časopisecké práce. Z části to souvisí s příliš širokým záběrem práce – sama si připravila velmi těžký oříšek. V této šíři není možné rešerši kvalitně na úrovni disertační práce prakticky provést. Chybí jasné zaostření korespondující s výzkumnou částí. Z této pasti se jí podařilo sice vytvořit zajímavý obecný přehled, avšak příliš povrchní a mýjící některé významné studie. Některé pasáže to odrážejí téměř esenciálně – např. str. 23 Vztahy k vrstevníkům. To je velmi zásadní téma této cílové skupiny. Citována je jedna, navíc podružná domácí publikace a publikace Macka. Přitom jen tato jediná oblast je dnes v oboru tak do hloubky zkoumána, že v ní existují desítky špičkových recentních prací a výzkumné činnosti jsou podrobeny různé sociálně-psychologické konstrukty zabývající se rizikovostí a protektivitou právě vrstevnických vztahů. Obecně jsou citované práce navíc často tématu vzdálenější a chybí některé přesné, cílené studie. Podobným nedostatkem trpí též kapitola 3 a další kapitoly teoretické části. Zcela redundantní jsou pasáže k závislosti. Proč? Autorka má dost vlastních dat a originální pohled, proč trápí sebe i čtenáře pasážemi z diagnostického manuálu nebo citacemi k tématu druhořadých domácích prací? Vymezovat pojem droga v disertační práce a současně nemít operacionalizované skutečně hlavní proměnné není dobré. Některé pasáže jsou spíše jen telegrafický výčet informací, než analytický rozbor stavu vědění, poskládaný do konzistentního obrazu (viz např. str. 48 a 49).

Výzkumná část:

Není mi příliš jasné, proč byla práce rozdělena na dvě substudie. Uspokojivé vysvětlení jsem nenašel. Autorka předvedla v obou částech obrovský výkon a nasazení pokud jde o náročnost vůbec se zorientovat a nějaká klinická data dát dohromady. Na stranu druhou tak ale často činila ne zcela systematicky, dle jasného postupu a metodologicky čistě a obhajitelně. Ono již jen samotný cíl (str. 72) se trochu odklání od názvu. Práce není zase tolik o identitě, jako spíše o psychosociálních charakteristikách a dílčích souvislostech mezi nimi. Více by se pro takový účel hodila např. metodika Rapid Assessment and Response (WHO, 2000) nebo něco podobného. Naopak pro téma identity nebyla volba nástrojů dostatečná. Práce s daty je příliš povrchní, aby se tématu identity dotkla analýza, resp. její výstupy více. Přesto je práce cenná v obou liniích provedení. Analýza rozhovorů přináší zajímavá zjištění i na této úrovni zpracování. Kazuistika pak jsou klinicky výživné a dobře provedené – přestože analýza tohoto materiálu je provedena dosti povrchně. Opatrněji bych doporučil zacházet s pojmy jako je “změna identity” atd.

Autorce se místy obtížně dařilo držet standardní strukturu a jednotlivé informace musí čtenář skládat z více míst. Např. popis parametrů na straně 73 by dával tušit, že nic konkrétního se čtenář nedozví – ale informace jsem pak našel roztroušené na dalších stranách – nikoli však tam, kde být měly. Informace, že “kvalitativní data vycházejí (a) z rozhovoru s klienty po vyplnění dotazníku...” atd., skutečně není dostatečná a konkrétní.. Str. 74 “...data popisují, analyzují a interpretují..” – jak? jakými nástroji? atd. Mimochodem nikde jsem nenašel upřesnění analytického nástroje ani způsobu jeho použití. Když polostrukturované interview – jaké? Dle jakého autora? Jak aplikované?

Jak jsem již zmínil, kazuistická část je velmi zajímavá. Autorce se podařilo získat zajímavá primární data a po klinické stránce je soubor 4 prezentovaných kazuistik skutečně cennou kolekcí. Slabší je však bohužel diskuse – která se vešla na 1 a půl strany a je spíše doplněním teorie, než fundovanou diskusí nad daty a jejich srovnáním s jinými studii a autory – ve vztahu k identitě u této skupiny.

SOUHRN:

I přes výše řečené (někdy závažné) nedostatky autorka prokázala, že dokáže samostatně pracovat s oborově členitou literaturou s velmi širokým záběrem, navrhnout a provést výzkumnou studii v intencích požadavků na PHD práci. I přes problematičnost úrovně některých částí, si komisi dovoluji navrhnout její kladné hodnocení a doporučení kandidátky k udělení akademické hodnosti doktorka.

VPr
ia...2012...
í, Ph.D.